

Bělorusko propustilo 52 politických vězňů. Více než tisíc dalších je stále za mřížemi, represe pokračují

15.9.2025 - | Člověk v tísni

Minsk výměnou za zmírnění amerických sankcí pustil na svobodu neprávem držené ochránce lidských práv, aktivisty nebo třeba novináře. Šlo o lidi z Běloruska i 14 cizinců. Zdaleka to ale neznamená, že by skončilo neoprávnění držení politických vězňů v zemi. Za mřížemi jich je nadále více než tisíc.

Ihar Losik je populární běloruský blogger a novinář, který vystupoval proti vládě diktátora Aleksandra Lukašenka. Přispíval například pro Rádio Svobodná Evropa. Při protirežimních protestech, které začaly v roce 2020, na Telegramu detailně informoval o jejich průběhu a agresivních represích ze strany úřadů.

Běloruská policie ho zatkla na konci června 2020, ani ne dva měsíce po začátku demonstrací kvůli tomu, že údajně organizoval a připravoval akce narušující veřejný pořádek.

Propuštěn z vazby měl být podle platného běloruského práva do půl roku, to se ale nestalo, naopak přišla další obvinění a prodlužování vazby. Soud Losika poslal na 15 let za mříže. Podobně dopadli další aktivisté, například Sjarhej Cichanouski, který dostal osmnáctiletý trest – propuštěn byl letos v červnu.

Losik se stejně jako další političtí vězni potýkal ve vězení se strašnými podmínkami. Jeho partnerka uvedla, že pobýval v cele tak malé, že se tam nedalo udělat ani pár kroků, šlo jen ležet nebo sedět. Dostal se také do velmi těžkého psychického stavu a ztratil velkou část váhy.

Když mu na konci roku 2020 úřady oznámily nová obvinění, pokusil se přerézat si zápěstí, poté zahájil protestní hladovku. Tu zastavil poté, co mu psaly tisíce Bělorusů s prosbami, aby neohrožoval svůj život.

Ihar Losik je jedním z 52 lidí, které běloruský režim pustil na svobodu. Jsou mezi nimi také další novináři, aktivisté, blogeri, ochránci lidských práv, ale i řadoví občané, kteří se nějak postavili proti Lukašenkovu režimu.

51 z nich úřady převezly přes hranici do Litvy, jeden z nich to odmítl a v Bělorusku zůstal. Jde o Mikolu Statkeviče, jednoho z lídrů politické opozice proti Lukašenkovi, který proti diktátorovi kandidoval v prezidentských volbách v roce 2010. Litevská pohraniční stráž potvrdila, že zůstal ve své zemi. Běloruská exilová opozice dlouhodobě trvá na tom, aby politici mohli zůstat doma a svobodně se projevovat.

I když je propuštění 52 vězňů významné a Minsk doufá, že mu zajistí zlepšení vztahů se Spojenými státy, situace v zemi se nemění. Lidskoprávní organizace Vjasna eviduje, že od roku 2020 vynesly běloruské úřady 7 400 rozsudků v politicky motivovaných trestních řízeních a ve vězeních bylo k srpnu 2025 téměř 1 200 politických vězňů.

Za mřížemi zůstává například několik členů Vjasny: laureát Nobelovy ceny míru Ales Bjaljacki a další disidenti - Valiantsin Stefanovič, Uladzimir Labkovič nebo Marfa Rabkova.

Lidskoprávní organizace i nadále dokumentují případy mučení a nelidského zacházení jak během vyšetřování, tak při výkonu trestu.

Státní seznamy „extremistů“ a „teroristů“ se nadále rozšiřují a slouží jako nástroj pokračujícího státního teroru. Politickým vězňům je běžně ukládána nucená práce pod hrozbou kázeňských či trestních postihů.

Pod velkým tlakem je akademická sféra i nezávislí novináři, kterých je vězněných téměř 40. Režim se nadále mstí za protesty z roku 2020, trestá účastníky protestů, v některých případech podle Vjasny i jejich rodinné příbuzné.

Pomáhejte s námi lidem, kteří bojují za lidská práva. Jde jim o život. Přispějte do naší sbírky SOS Svoboda.

<https://www.clovekvtisni.cz/belorusko-propustilo-52-politickych-veznu-stovky-jsou-ale-dale-za-mrizem-i-12911gp>